# GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Duminec'a.
Pretiulu abonamentului: pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera: la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile: un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 100. Dumineca, 29|17 Decembre 1878.

Cu *1 Ianuarie st. v. 1879* se incepe unu nou abonamentu la

## „GAZET'A TRANSILVANIEI."

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, alu caroru abonamentu espira cu 31 Decembre st. v. 1878, se binevoiésca a si'lu reinoi *de cu vreme*, déca voiescu cá diuariulu se li se tramita regulatu. Pentru cá se potemu stabilí numerulu esemplarieloru, ce voru fi a se tipari, este necessariu, cá tóte prenumeratiunile pentru patrariulu si semestrulu I 1879 se fia efectuite **inca inainte de anulu nou.** Dela 1-a Ianuariu 1879 incolo diuariulu se va tramite numai aceloru domni, cari au binevoitu a-si reinoí abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele d-loru *esactu,* aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

☞ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

**pentru Brasiovu:** pe anu 8 fl., pe siese luni 4 fl., pe trei luni 2 fl.; — dusu in casa: pe anu 10 fl., pe siese luni 5 fl. si pe trei luni 2 fl. 50 cr.;

**pentru Austro-Ungari'a** cu post'a: pe anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., *pe trei luni de aci incolo numai* **2 fl. 50 cr.** in locu de 3 fl.;

**pentru Romani'a** si alte tieri esterne: pe anu 12 fl. v. a. séu 28 franci, pe siese luni 14 franci, pe trei luni 7 franci. (Abonamentulu se primesce si in bilete hipotecarie romane.)

*Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI" in Brasiovu.*

## Opositiunea nationala in Austro-Ungari'a.

**Brasiovu,** 17 Decembre v. 1878.

Acuma, ca se apropia finitulu anului acestui'a plinu de evenimente mari politice, se ne fia concesu si noue a face unele repriviri. De astadata voimu a ne ocupá nu de cestiunea orientala, care a fostu atatu de multu desbatuta in parlamentele nóstre dualistice, ci de o alta cestiune nu mai puçinu insemnata, ba cea mai capitala pentru monarchi'a nóstra, de cestiunea egalei indreptatiri a popóreloru, cari constituie acestu imperiu.

Inainte de tóte ni se presenta intrebarea, ca óre mai esista opositiunea nationala in Austro-Ungari'a? Multi din cetitorii nostri voru suride póte la acést'a intrebare, tienêndu ca e prea naiva. Noi le vomu dá dreptulu, incatu privesce convictiunea loru, ca asupra nemultiumirei ce domnesce intre popórele suprematisate ale monarchiei nóstre, adeca intre slavi si romani nu mai póte fi nici cea mai mica indoiéla. Dér' noi nu voimu se mai cercetamu unu lucru, ce este prea bine cunoscutu fiecaruia, ci vorbindu despre opositiunea nationala intielegemu acea activitate comuna a diferiteloru popóre nemultiamite, care tinde intre marginile date de constitutiunea actuala la modificarea sistemului asupritoriu in favorulu egalei indreptatiri.

Erá unu timpu, dupa introducerea dualismului, candu se sperá, ca va fi possibila o actiunne comuna a tuturoru nationalitatiloru ajunse sub supremati'a neamtio-maghiara, spre recastigarea drepturiloru loru. In Austri'a erá p'aci se reusiésca intr'unu rêndu acést'a idea de comuna conlucrare, dér' ea s'a isbitu de stanc'a polonismului si a trebuitu se sufere naufragiu. Polonii au preferitu mai bine a inchiaiá unu pactu putredu cu nemtii austriaci decatu a dá man'a cu cehii si cu ceilalti nationali. Astfeliu s'a paralisatu actiunea comuna a opositiunei nationale din Austri'a si situatiunea a remasu pêna adi neschimbata, polonii remanendu cu totu pactulu loru totu asia de nemultiumiti cá si ceilalti.

In Ungari'a inca a fostu vòrba de multe ori de-o actiune combinata a natiunalitatiloru, dér' aci se ivira si mai mari pedeci. Maghiarii au fostu mai prevedietori decatu nemtii, ei dintr'odata facêndu concessiuni croatiloru si resturnandu autonomi'a Transilvaniei, au sciutu se paraliseze cu succesu actiunea opositiunei nationale. Croatii s'au despartitu de celelalte natiunalitati nemaghiare din Ungari'a, au facutu un'a dupa alt'a doue invoieli cu guvernulu ungurescu, si acuma prepara a trei'a editiune a pactului ungaro-croatu. Dupa ce au mai pactatu si sasii ardeleni cu ungurii, dandu-le mana de ajutoriu la esecutarea uniunei, romanii Transilvaniei au remasu cu totulu isolati si incetulu cu incetulu au fostu lipsiti de tóta libertatea actiunei si, cumu disera deunadile cei doui deputati romani din Ungari'a in dieta, au fostu impinsi in passivitate. Remasera inca nationalii romani, serbi, slovaci si nemti din Ungari'a. Intre representantii acestora se facura in dieta unele slabe incercari de apropiare, cari, cumu scimu, n'au avutu nici unu resultatu practicu.

Desi nu s'a potutu inse realisá ide'a unei actiuni comune opositiunale a nationalitatiloru din Austro-Ungari'a, opositiunea totu a esistatu pretutindenea si s'a manifestatu la tóte ocasiunile de catra fiecare natiunalitate in parte. Faptulu opositiunei in sine era dér' singurulu punctu in care se intalneau tóte natiunalitatile, si press'a din intru si din afara intotdeuna a tienutu contu de acést'a impregiurare.

De unu timpu incóce inse cestiunea opositiunei nationale se parea ca a amutitu mai cu totulu si de aceea este indreptatita intrebarea ca óre mai esista ea séu nu, ori-ca, déca esista, a luatu cu totulu alta forma?

Abstragêndu dela aceea, ca dupa firea omului ori-ce resistintia si cea mai vigurósa aduce in urm'a s'a dupa incordare si momente de oboséla, trebuie se constatamu, ca caus'a, care a produsu paus'a acést'a in luptele interne pentru egal'a indreptatire, a fostu independenta de vointi'a diferiteloru popóre. Calamitatea generala financiara, de care a suferitu si sufere inca monarchi'a nóstra si marile eveneminte din Orientu cu complicatiunile loru, au abatutu incatuva atentiunea publica dela cestiunile interne nationale, — acést'a esplica totu.

Déca inse, ceea-ce nu se póte concede, opositiunea nationala din Austro-Ungari'a ar' fi si amutitu cu totulu pe unu timpu órecare, ea tocmai in urm'a evenemintelor din anulu acest'a trebuiea se reinvie cu noue fortie. Au spus'o o suta si o miia de oratori maghiari in adunari publice, in adunarile comitateloru si in dieta, ca politic'a de ocupatiune a guvernului centralu va favorisá numai aspiratiunile popóreloru suprematisate pe contulu sistemului domnitoriu, ba dupa dîs'a deákistului Pulszky s'ar' paré, ca d-nii Andrássy si Tisza au luatu insusi in mana caus'a opositiunei nationale vindicandu pentru natiunea maghiara rolulu de conducêtóre a sudslaviloru.

Asiadér' opositiunea nationala din Austro-Ungari'a nu-numai ca esista in tóta virtutea, ci are inca de aci incolo cele mai strálucite sianse de reesire.

### Discursulu

Escel. Sale Archieppului si Metropolitului Mironu Romanulu, tienutu in siedinti'a delegatiunei ungouresci dela 14 Decembre 1878.

Onorata delegatiune regnicolara! — Cestiunea principala, care se discuta si la care voiu se graiescu si eu, adeca ocuparea provincieloru turcesci Bosni'a si Herzegovin'a, se póte cuprinde in diferite chipuri. Privita din mai multe puncte de vedere si in necsu cu diferite interesse ea póte dá materialu la diferite pareri; dér' la tóta intemplarea va fi numai spre inlesnirea unei deslegari bune, déca pe lenga necessariele cunoscintie obiective nu va lipsí bunavointi'a si sinceritatea din tóte partile si apoi dejudecarea matura si seriósa; pe candu in vederea fapteloru complinite ori-ce pruritu de opositiune — se nu dicu de infestari frivole, mai alesu déca acestea culminéza in invective personali, — nu póte fi de alta tréba, decatu de a produce agitari in animi si a incurcá totu mai tare situatiunea, care si altcumu nu e inca lamurita de ajunsu.

Aceste premise, cá se vinu acumu mai aprópe la obiectulu discussiunei, voiu se constatezu mai antaiu façia de acestu obiectu simtiulu publicu, cu care noi la tóta intemplarea avemu se ne tragemu sém'a; si eu socotu, ca in acést'a parte voiu dá espressiune esperientieloru comune, candu vinu a afirmá: ca opiniunea publica unguréscа, mai alesu in regiunile inferiori, se esprima in modu apodicticu contr'a ocupatiunei din cestiune; si candu eu mai cu séma reflectezu la „opiniunea publica unguréscа" nu intielegu numai simtiulu rassei proprie maghiare, ci intielegu preste totu cugetarile de-o potriva ale tuturoru nationalitatiloru, cari in patri'a nóstra sunt contopite intr'o individualitate de statu.

Considerata subiective acést'a opiniune publica, eu o aflu fórte naturala, pentru-ca abstragêndu dela aceea, ca rass'a specifica maghiara 'si vede periclitate propriele sale interesse, de cate-ori rass'a turcésca rudita in ceva-si modru cu dens'a se ataca in esistinti'a séu fia numai in positiunea ei de potentatu, — intrég'a poporatiune a patriei nóstre, fora diferintia de confessiune si de nationalitate, simte adêncu greumêntulu aceloru sacrificii de sange si de bani, cari ni le-a impusu dejá ocuparea atinseloru provincii turcesci, si privesce in viitoriu cu ingrijiri juste la acele póte si mai mari sacrificii, cari totu spre acestu scopu voru fi neevitabile; la cari ingrijiri ne dau materialu copiosu nu numai faptele mai recinte predate dejá istoriei, ci chiaru si propunerile, ce ni le face ministeriulu comunu.

Dér' sunt multi, cari in insasi acésta ocupatiune, respective in conditiunile, ce se potu desvoltá din ea, vedu ascunsu unu periculu mai mare chiaru si de catu ce sunt sacrificiile de sange si de bani, unu periculu, care póte se atinga esistinti'a statului ungurescu, cá atare. Acestu periculu este: se nu dicu eluptarea elementului slavonu la preponderantia, dér' la tóta intemplarea intarirea lui in monarchi'a nóstra, si inca eventualminte in asiá mesura, care dupa cunoscutele plecari si nisuintie ale acestui elementu, póte aduce cu sine, cá se fia date indereptu interessele si mai tardiu dóra chiaru si conditiunile de viétia nu numai ale nationalitatii maghiare, ci si ale tuturoru celorulalte nationalitati neslave din patria.

Cauta dér' se constatezu ingrigirile comune, cari preocupa poporatiunea patriei, candu acést'a privesce la tóte cate s'au petrecutu pana acumu din partea monarchiei nóstre — fia macaru pe bas'a unui mandatu europeanu — relativu la Bosni'a si Herzegovin'a, si candu privesce la cele, ce se potu pune in vedere pentru viitoriu. La aceste mai vine si o alta impregiurare, ca adeca de-o parte ici colea se trage la indoiéla sincer'a bunavointia pentru monarchi'a nóstra a unor'a dintre potentatele, cari dedura mandatulu europênu; ér' de alta parte se sustiene acea convingere: ca dintre aceleasi potentate acel'a unulu, care totdéun'a a adusu cele mai mari sacrificii pentru ecuilibriulu europênu, acumu nu este si inca multu timpu nu va fi in stare, de a'si aretá si in fapte cunoscutele bune intentiuni facia de noi; si asiá in considerarea tuturoru acestor'a multi sunt ingrigiati, ca rolulu greu, la care ne-amu engagiatu in Bosni'a si Herzegovin'a, in cele din urma va aduce fructe pentru altii, nu inse pentru monarchi'a nóstra.

Eu desi am parte buna din ingrigirile amintite, nutrescu in peptu-mi dreptu curagiu aceea sperantia: ca urmandu lamurirea politicei in cele esterne, voru disparea in curendu ingrigirile publicului, si chiaru de ar' mai remané in partea acést'a vre-o indoiéla, aceea nu va produce in natiune çonsternare, nici va avé incurgere deprimatóre asupr'a energiei nóstre, inca nici atunci, déca actiunea inceputa se va continuá in directiunea de pana acumu.

Candu voiu se'mi desfasiuru vederile mele in acésta parte, incepu de acolo: ca dupa convingerile mele domnirea turcésca in Europ'a, unde ea in seculului nostru numai in modu artificiosu s'a sustienutu, nu se va mai poté sustiené multu timpu, nici chiaru in acelu raionu ingustu, la care ea fù strimtorita prin mesurile mai noue ale potentateloru mari. —

Va fi acést'a din punctulu de vedere alu interesseloru nóstre de statu o impregiurare deplorabila; dér' cumu-ca aceea va urmá, in privinti'a acést'a nici pe unu momentu

nu póte stá la indoiéla unulu cá acel'a, care a petrecutu dela inceputu cu óresi-care atentiune processulu de disolutiune in Turci'a, care cunósce fanatismulu religiosu alu poporului musulmanu, pentru care acel'a nu póte incapé cu altii; care a facutu studii adenci asupr'a situatiunei mai noue create séu — mai bine disu — sanctionate in Orientu prin conventiunea din Berlinu, si care in fine tragendu-si séma cu factorii, cu fortiele, respective cu inerti'a acelor'a si cu directiunea nisuintieloru loru, — din tóte acestea si preste totu din intreg'a constelatiune póte catu de catu deduce consecintie logice pentru eventualitatile viitoriului

Scimu noi toti, cine este acel'a, carele a acceleratu si acceleréza si acumu surruparea Turciei infirme, si scimu, ce interesse are respectivulu potentatu la acést'a accelerare; séu de nu amu fi toti orientati in acésta privintia, éta spunu vederile mele: ca adeca interessulu respectivului potentatu e: cá elu sub pretecstulu de a aperá si eliberá pe chrestinii din Turci'a, se-si estinda preste totu Orientulu domnirea s'a antiliberala.

Acestu potentatu, care astfeliu se estinde si totu mai tare cauta a se estinde, este Russi'a; acestei'a in mare parte i-a successu dejá a'si realisá scopurile sale, incatu adeca pe Turci'a cea parasita de toti o a spartu si inbucatatitu mai pana la anima, si din partile constitutive ale ei cu consimtiementulu posterioru — póte chiaru involuntariu alu potentatiloru mari, a creatu staturi mai multu séu mai puçinu independinti, respective a arondatu celea esistinti cu teritorii mai mari, éra limitele sale proprii le-a estinsu pana la Dunare.

Cá resultate ale acestei inbucatatiri anticipate, respective ale creatiuniloru si arondariloru nóue vedemu colea in figur'a s'a noua pe Serbi'a si pe Muntenegru, ambele independente; vedemu mai incolea pe Bulgari'a si pe Rumeli'a-orientala, pe acestea la vedere inca in cevasi dependintia dela domnirea turcésca, in realitate inse cá pe nesce state, cari in curendu au se se decreteze de maiorene. Nici ca facu amintire in rondulu acestor'a de Romani'a, pentru-ca pe candu tierile si provinciele de susu cu o poporatiune in preponderantia slava castigara sub protectiunea armeloru russesci teritoriu propriu, respective estindere de teritoriu: pe atunci Romani'a cea de rassa latina, fora respectarea serviçieloru adéncu regretabile, cari aceea le-a prestatu Russiei in resboiulu din urma, si prin cari in momentulu celu mai criticu a salvatu onórea armeloru russesci, Romani'a dicu, fù sguduita si scósa din aceea positiune insemnata dela Dunare, a carei'a padire i s'a fostu concrediutu prin conventiunea de Parisu in interessulu ecuilibriului europénu, si in loculu teritoriului luatu dela ea i s'a datu dreptu desdaunare, séu cumu se dice, in schimbu unu astfeliu de teritoriu, care afara de aceea, ca organisarea si civilisarea lui o va costá prea multu pe Romani'a, in totu chipulu asia se refere catra Romani'a noua, incatu acést'a va avé se o atribuie numai cunoscuteloru institutiuni ale sale liberali, déca acelu nou teritoriu si'lu va poté asigurá pe viitoriu façia de metechnele russesci si bulgaresci.

Nu e trebuintia de a se petrece acestea cu comentare mai detaiate; ajunge o avisare simpla la fapte, cá se póta vedé ori si cine: ca Russi'a pórta in Orientu politica panslava, ca prin eliberarea popóreloru din imperiulu de odinióra turcescu voiesce a le deobligá pe acele la gratitudine perpetua, ca dér' in modulu acést'a cauta a-si asigurá fortiele si influinti'a decisiva in Orientu, si astfeliu doresce a veni in acea stare, cá nu numai se póta sustiené in propriile sale provincii absolutismulu cá contrastu la ori-ce libertate si a suprime poterile si pornirile, ce se ivira in sinulu seu spre frângerea acelui absolutismu: ci se póta eventualminte face afrontu si interesseloru celorlalte potentate europene, déca acésta o ar' cere interessele sale proprii.

Si óre este de folosu, este óre de doritu pentru monarchi'a nóstra acésta estindere preste mesura a potestatii russesci? — Eu credu, ca in acésta privintia suntemu toti de unu cugetu; respunsulu unisonu nu póte fi altulu, decatu acel'a: ca de óre-ce Russi'a e inimiculu declaratu alu libertatiloru si alu constitutionalismului, care numai prin guvernare absolutistica 'si póte tiené intr'un'a imperiulu seu giganticu si de óre-ce ea este focularíulu principalu alu nisuintieloru panslavistice; estinderea preste mesura a potestatii ei pentru patri'a, pentru monarchi'a nóstra intre ori-ce impregiurari póte se fia numai periculósa, de care dér' are a se ingrozi ori-care amicu alu libertatiloru.

(Va urmá.)

---

## Respunsurile Domnitoriului Carolu la adresele Cameleroru.

Sambata, la órele 12 din di, A. S. R. Domnulu, in presinti'a d-loru ministri, incongiuratu de cas'a s'a civila si militara, a primitu la palatulu din capitala, in sal'a tronului, cu solemnitatea obicinuita, biuroulu si comissiunea Senatului, insarcinata a presentá Mariei Sále Regale adres'a de respunsu la mesagiulu tronului. D. Dimitrie Ghika, vice-presiedinte alu Senatului, a datu citire adresei, la care M. S. R. a respunsu cu urmatóriele cuvinte:

Inaltu Prea Sante Parinte! D-loru vice-presidinti! D-loru senatori! Cu o deosebita placere amu ascultatu cuvintele magulitóre ce Senatulu adreséza armatei; cá siefu alu ei si cá Domnu alu tierei, ve multiumescu din sufletu pentru sentimentele ce ne esprimati.

Ultimulu resbelu a fostu ocasiunea pentru tiera de a dá Europei convingerea, pe care eu dela inceputu am avut'o, despre valórea ei. Am fostu indouitu fericitu de a me aflá in acésta ocasiune in capulu bravei nóstre armate.

Multu timpu s'a crediutu in afara, din caus'a necunoscintiei cestiuniloru nóstre interióre, ca amu fi animati de unu spiritu de intolerantia religiósa. Constatu cu multiumire ca tiér'a, prin representantii ei, se arata hotarita a face se dispara acésta eróre si regretu, ca impregiurarile paru a'i impune hotarirea sea. Acumu natiunea romana va fi admisa de toti la loculu ce merita in opiniunea lumei, ca-ci a probatu prin viteji'a s'a, ca póte stá alaturi cu natiunile cele mai valoróse, si prin principiele sele, ca impartasiesce credintiele si aspiratiunile lumii civilisate.

Inaltu Pré Sante Parinte! Domniloru vice-presiedinti! Domniloru senatori! Déca d-vóstra v'ati adusu a-minte si cu acésta ocasiune de armata si de capitanulu seu, implinescu din parte'mi o placuta datoria, reamintindu, ca folósele de care vorbiti nu s'au pututu dobândi decatu cu puternicului d-vóstre Concursu si cù devotamentulu d-vóstre patrioticu.

Potu adaogá ca cu acésta mare ocasiune s'a pututu constatá ca, déca Senatulu este menitu, prin conditiunile constituirii sale, a mantiené natiunea pe calea prudentiei si intielepciunii, acéstá inse nu l'a opritu, cá in momentulu de grele incercari se se arate plinu de curagiu si de decisiune.

Sunt incredintiatu ca ne vomu intalni totud'auna in acelasiu simtiementu de devotamentu catra patria, spre a seversi impreuna marea opera de desvoltare si de intarire, la care suntemu chiemati a conlucrá.

Primiti, Inaltu Pré Sante Parinte si d-loru senatori, din partea Dómnei si a nóstra, espressiunea inaltei nóstre gratitudini pentru urarile ce ne faceti.

Eri, la aceeasi óra, a fostu primita si comissiunea Adunarii deputatiloru cu aceeasi solemnitate. D. presiedinte, C. A. Rosetti, a cititu adres'a, si M. S. R. a respunsu in modulu urmatoriu:

Domnule presiedinte! Domniloru deputati! Suntemu adéncu miscati de simtiemintele ce esprimati armatei si tronului, pentru santieni'a cu care in ultimulu resbelu si au implinitu datori'a, in realisarea celei mai scumpe aspiratiuni a natiunii romane.

Ceea ce a creatu Romaniei o positiune, ce nu i se mai contesta astadi in Europ'a, este ca, desi involuita de evenimentele cele mai complicate, desi incongiurata de incercarile cele mai crude, totusi a strabatutu cu succesu prin acestu cercu de pericle de totu feliulu, fara a siovaí unu momentu si fara a face unu pasu gresitu, care aru fi pututu se 'i compromita chiaru esistenti'a.

Constatamu cu fericire, domniloru, ca sacrificiele si incercarile, la care cu totii amu fostu supusi, departe de a ne obosí si a ne sdruncina, au contribuitu din contra a ne intarí, a ne otielí, a ne lamurí ideele nóstre si a ne dá mai multa unitate de actiune; proba despre acést'a este unanimitatea, cu care s'a votatu respunsulu d-vóstre, ce coprinde insasi program'a lucrariloru, spre care are a se indrepta acum activitatea nationala.

Evenimentele ce-au strabatutu natiunea intarescu si mai multu in sufletulu nostru credinti'a ce am avutu, despre viitoriulu acestei tieri, din diu'a candu am pusu piciorulu pe pamentulu ei. Din faptele seversite, marele poteri voru dobândí convingerea ca statulu romanu, pe care ele l'au admisu in famili'a loru cá unu elementu alu echilibriului europeanu, respunde in adeveru acestei mari chiamari si va fi o conditiune de securitate si de liniste pentru puternicii sei vecini.

Votulu datu pentru a dou'a óra, de mai unanimitatea representatiunii nationale, afirmandu vointi'a de a se conformá dispositiuniloru ce ne privescu din tratatulu de la Berlin, nu mai póte lasá Europei indouiéla, ca acesta este in adeveru simtiementulu natiunei intregi, si va face astufeliu se dispara ori-ce umbra de banuiéla si ori-ce prejudecata aru mai fi esistatu despre tiér'a nóstra.

Suntemu incredintiatu, ca prudinti'a, spiritulu de conciliare si unitatea de actiune, ce v'au ajutatu pana acumu in realisarea unoru mari fapte, ve voru asicurá acelasiu succesu in viitoriu; numai astu-feliu ranele lasate de incercarile la care amu fostu espusi se voru vindecá, interesele societatii nóstre voru fi bine ingrijite si se va poté seversí oper'a redicarii si intaririi Romaniei, cu acelasiu succesu cu care a fostu inceputa. Pe acést'a cale me veti gasí, d-loru, totudeuna alaturi cu d-vóstra, gata la lucru si la sacrificie.

Dómn'a, care, in timpulu pericoleloru, a impartasitu tóte simtiemintele si tóte ingrijirile nóstre, se unesce adi cu noi, spre a ve esprimá, d-le presiedinte si d-loru deputati, viuele nóstre multiamiri pentru caldurósele urari ce ne adresati si spre a dice impreuna cu totii: Traiésca Romani'a!

---

## Adress'a Scupcinei serbesci.

Adressele parlamenteloru catra suverani curgu cá plói'a din tóte partile. Intre principii stateloru mici orientale, cari au devenitu in urm'a resbelului ultimu russo-romano-turcescu independenti si suverani in tóta poterea cuventului, este si Milan M. Obrenovici IV alu Serbiei. Amu vediutu mesagiulu ce l'a adressatu principele Milan representantiloru Serbiei, acuma voimu se citamu unele pasagie mai insemnate din respunsulu Scupcinei. Candu vorbimu despre serbi nu potemu se uitamu nici aceea, ca pe lênga importanti'a ce o au, cá o natiune vigurósa vecina romaniloru, mai traiescu in Serbi'a inca si vreo cateva sute de mii de romani, cari, cu tóte clevetirile nefundate ale unoru reuvoitori, s'au luptatu vitejesce alaturi cu compatriotii loru serbi, pentru recastigarea independentii serbesci. Adress'a Scupcinei dîce:

„Mari'a Ta! Candu serbii se aflau la inaltimea poterei loru sub Nemanjidii gloriosi, ei iubeau nu numai libertatea si onórea patriei loru, ci respectau acéstá virtute si la popórele vecine cu densii. Dér' si mai tardiu, candu pe nenorocitulu campu alu merlei s'a stinsu independenti'a Serbiei, candu furtun'a asiatica in furórea ei a inundatu tiér'a facêndu sclavu pe poporu, si atunci serbulu a remasu in totdeauna sie 'si credinciosu, ca-ci elu punea mai multu pretiu pe libertatea si onórea patriei sale de catu pe vieati'a s'a. Despre acést'a marturisesce sangele celu multu serbescu, care s'a versatu in timpu de cinci secule; acést'a o marturisescu si tóte popórele vecine, cari inca au induratu napadirea torentelui asiaticu, ca-ci intotdeauna serbii le erau cá o paveza pentru pepturile loru. — Dér' tóta inbirea acést'a nemarginita si energi'a fara esemplu pentru fericirea patriei, s'ar' frange inca póte indesiertu de valurile evenemintelorn lumêi, déca nu ar' fi placutu providentiei, a incoroná cu succesu tóte silintiele martiriloru seculari. Ceea ce a inceputu marele Milosiu, si a continuatu nemuritoriulu Michailu, Tu, Sire, ai sevêrsitu in cea mai mare parte cu gloria: Serbi'a e independenta si mai mare. Ast'a este oper'a maniloru tale; Acestá este fructulu osteneleloru Tale. Representantii natiunei serbesci, adunati la Nisiu in prim'a Scupcina (dieta) a Serbiei independente, se bucura, din anima, ca Tu, nobile Dómne, intrebuintiandu momentulu cu intielepciune, ai stersu cu braçiu resolutu de pe fruntea Nisiului odinióra gloriosu semnulu umilirei serbesci, ca ai readusu multe mii ale fratiloru nostri chinuiti in sinulu mamei nóstre Serbi'a si ca ai facutu cá fratii, cari dela batali'a de pe Campulu merlei au fostu despartiti, se se reunésca imbraçiosindu-se fratiesce, cu scopu, cá acumu se lucreze in concordia cá fratii pentru binele patriei nóstre a tuturoru"

Dupa acést'a asigura representantii Serbiei independente, ca sunt fericiti a póté declará: ca natiunea serbésca are incredere si sperantia in cas'a Obrenovici, ca Serbi'a va sci se se arate démna de positiunea inalta politica la care a adus'o principele seu intieleptu si cavalerescu; si ca va fi gat'a a urmá acestuia, atatu candu voru fi a se aperá interessele tierei, catu si candu va fi a se realisá definitivu missiunea nationala si uniunea serbésca. Fiecare cetatianu-luptatoriu serbescu, dîce mai departe adress'a se va nisui a esercéá si virtutile cetatienesci, de aceea camer'a va dá totu concursulu ei guvernului patrioticu, cu care spera ca va poté lucrá impreuna in deplina intielegere spre binele natiunei, ingrijindu-se, cá si teritoriele de nou anecsate serbesci se se impartasiésca cu incetulu la tóte binefacerile, de cari se bucura si ceilalti cetatiani ai Serbiei libere. In fine asigura ca natiunea serbésca sub intieléptʼa conducere a principelui seu cavalerescu va dovedi lumei si in viitoriu, ca este conscia de libertatea si onórea s'a si ca ordinea este singurulu mediulocu, cultur'a inse si progressulu generalu singurulu scopu alu vietiei sale de statu.

---

## Memoriu asupr'a starei romaniloru transdunareni.

(Urmare.)

Asia dér' asta-di, candu viitóri'a stare de lucruri, ce este a se creá in peninsul'a balcanica in urm'a evenimenteloru, alu carora ea a fostu si este teatrulu, preocupa tóta diplomati'a Europei, si interesóza deadreptulu popórele mai cu séma crestine, cari locuiescu aceste parti ale imperiului otomanu, noi Romanii din peninsul'a Balcanica, suntemu cu dreptu cuventu totu asia de multu ingrijiti de sórtea ce ne astépta, cá si coreligionarii nostri, Grecii si Bulgarii, déca nu si mai multu; pentru ca, cu tóte ca si noi Romanii avemu, si cá ómeni si cá poporu, avemu acelasi dreptu de a

ne regulá presintele si viitoriulu nostru conformu dorintieloru si intereseloru nóstre legitime, si se ne desvoltamu in propriulu nostru elementu, fara a cautá se jicnimu — se intielege — progressulu si desvoltarea correligionariloru nostri Greci si Bulgari, vedemu cu o adênca mahnire, ca nicidecum séu pré puçinu este cestiune de noi Romanii, si nu se prea tiene contu de individualitatea nóstra, de o natiune si unu poporu deosebitu de Bulgari si de Greci.

Pe lênga acést'a vediendu, ca pe Bulgari 'i patronéza poterniculu imperiu alu Russiei si facu in favórea causei loru sacrificie enorme, expunenduse chiaru la unu resbelu crâncenu si asia de costatoru, ér' Statulu si guvernulu grecescu se constituie de oficiu in façia Europei patronulu si sprijinitorulu causei greciloru supusi ai Sultanului; si ca numai pentru ocrotirea drepturiloru nóstre, nici chiar' Franci'a nici Itali'a, care sub punctulu de vedere ethnologicu suntu vis-à-vis de noi Romanii ceea ce Russi'a este pentru Bulgari, déca nu si mai multu: pentru ca multu mai bine unu Romanu intielege limb'a italiana de catu Bulgarulu Macedoniei intielege limb'a russésca, n'au luatu in manile loru drépt'a causa a Romaniloru, cu tóte ca Romanii cá unu poporu de ginte latina cu acelasiu dreptu asupra simpathiei si sprijinului natiuniloru si stateloru neolatine, ce ar' poté avé Bulgarii asupra simpathiei si sprijinului moscaliloru si slaviloru: vediendune — dicu — in acésta situatiune, si temêndune cá nu cum-va in locu de a se amelioră positiunea si viitorulu nostru cu nou'a stare de lucruri, ce este in ajunu a se regulá, din contra s'ar' compromite si ar' deveni nesuportabila, déca elementulu romanu va fi condamnatu a se assimilá cu Bulgarii séu cu Grecii, si ast-feliu se devina o olocausta pe altarulu Slavismului séu Elenismului, si atunci se regretamu starea actuala de lucruri si sistemulu guvernamentalu alu Turciei, sub care ni s'a respectatu celu puçinu limb'a materna si esistenti'a nóstra nationala: Avêndu dicemu in vedere acésta eventualitate desastruósa si impinsi de sentimentulu de conservare, avemu onóre a face recursu la sentimentulu de justitia alu Excelentieloru Vóstre si la prevedietórea intielepciune si judecata a loru, spre a invocá in numele dreptatii si alu intereseloru generali ale Europei solicitudinea si sprijinulu Mareloru Poteri, cá in viitorulu Congresu, ce se va aduná, spre a regulá si organisá administrarea provinciiloru Turcei din Europ'a, se se tiena séma si de noi Romanii si se se ia tóte precautiunile cá in constituirea provincieloru dise bulgare si grecesci, se fia ocrotite tóte drepturile nóstre, si mai cu séma limb'a si individualitatea nóstra nationala de poporu distinctu se fia puse la adapostu de ori-ce vatamare séu iniurire care, directamente séu inderectamente, ar tinti si ar' puté aduce, mai curêndu séu mai tardiu, elementulu romanu a se contopire séu absorbire de elementulu bulgaru séu grecu, ceea-ce nu s'ar' poté face fara turburari si ciocniri prelungite intre asupritori si asupriti si nedreptatiti; ca-ci este invederatu, ca déca Romanii au tienutu asia de multu la limb'a loru materna si la nationalitatea loru de origine latina, incatu se faca ale respectá atatia secoli de barbari si de fanatismu, este peste putintia a se lasá ei de buna voie la dispositiunea Bulgariloru si greciloru ca tocmai acumu in secolulu alu XIX-lea, disulu secolu alu nationalitatiloru, se-si védia limb'a loru materna si individualitatea loru nationala atentate in diferite moduri si se nu opuna cu tóte fortiele loru, morale si materiale, la tendintiele si manoperile Bulgariloru si Greciloru, spre ai' desnationalisá si ast-feliu se faca se dispara de pre pamentu cá poporu si cá Natiune.

Si fiindu-ca interesulu generalu alu Europei cere, si marile puteri 'si dau tóto silintiele, cá se reguleze Orientulu ast-feliu, incatu se se asigure pentru viitoru o pace durabila, si se nu mai fia Orientulu unu focariu de turburari si de neliniste generala, se intielege, ca una cá acést'a nu s'ar' poté obtiene decatu prin satisfacerea necesitatii si a legitimiloru aspiratiuni ale diferiteloru popóre ale Orientului intr'unu modu nepartinitoriu si logicu, dandu fia-caruia ceea-ce e alu lui, intocmai precum unu parinte, la regularea successiunii sale, tiene contu de toti mostenitorii sei legitimi, ca-ci numai cu modulu acest'a aru poté se evite desordinile si desbinarea, ce se va ivi intre succesorii sei in privinti'a mostenirii.

Este dér' nu numai dreptu ci si logicu, cá Romanii din peninsul'a balcanica se nu fia nesocotiti in projectarile Areopagului European, din care va esi noulu edificiu politico-Administrativu alu Turciei; pentru ca in casu de a nu se bucurá si Romanii de aceleasi drepturi si avantagie cá si Grecii si Bulgarii, armoni'a in nou'a stare de lucruri va fi totdeauna nestatornica, antagonismulu si turburarile voru deveni o bóla cronica si periodica; ca-ci Romanii nedreptatiti si nemultiamiti de nou'a constituire a provinciiloru dise Bulgare si grecesci, in care ei nu 'si voru avé individualitatea loru, nu cá persóne, ci cá poporu si natiune, voru regretá vechiulu regimu, care le garantá acestu dreptu; voru avé recursu la orice mediloculu li s'ar' paré de natura a satisface legitimele loru dorintie si interese, si astfeliu atunci in locu de o pace durabila, va esi, din o asemenea intocmire si constituire a popóreloru crestine in provincii autonome (selfgovernement), o ferbere si nisce turburari periodice, ceea ce nu póte fi nici dorinti'a mariloru poteri, nici scopulu intrunirii Congresului.

Dér fiindu ca Bulgarii si Grecii se disputa asupra Romaniloru, unii dicêndu ca, sunt óre Elleno-Vlahi, si ar' face parte din natiunea gréca; éra altii dicênd ca in Macedoni'a, afara de pe la tiermurile marii Egee, nu suntu de câtu Romani, si ca prin urmare Grecii n'ar' avé nici un dreptu se aiba pretensiuni asupra Macedonii; si nu mai este indoiéla si unii si altii vreau se aiba pe Romani nu cá confederati ai loru, ci cá nisce cetatiani ai provinciei autonome bulgare séu grecesci, cá ast-feliu se 'i póta bulgarisá seu grecisá mai lesne si mai pe nesimtite: [Noi Romanii venimu se aratamu Europei si lumei intregi, ca nici trecutulu nostru nici presintele nostru, nici positiunea si calitatile nóstre fisice si morale nu suntu de natura a permite, cá noi se devenimu Bulgari séu Greci; ba nici interesulu bine intielesu alu Orientului si alu Europei nu permitu un'a cá acést'a; si éta pentru ce: (Va urmá.)

## Postaritulu si nou'a tarifa postala.

(Urmare si fine.)

Cumu vediuramu, se tacséza totu intr'o forma pachetele pana la 5 chilo si peste 10 miluri fora de a se mai considerá distanti'a. Publiculu este in positiune de a tiené in minte tacsele respective, fora de a mai intrebuintiá aparate séu tarife (porto 36 cr., franco 30 cr.); in ori-ce casu e mare usiurare pentru publicu si pentru amploiati. Dér' si altcumu tarif'a s'a simplificatu. Acuma nu se mai tacséza din $^1/_2$ kilo in $^1/_2$, si din 5 miluri in 5 miluri, ci din 1 kilo in 1 kilo si dupa 6 zone. (I pana la 10 mile, II 10 pana la 20, III 20 pana la 50, IV 50 pana la 100, V 100 pana la 150, VI peste 150 de miluri.)

Numai pachetele pana la 5 kilo se bucura de o scadere de pretiu, ér' la pachetele mai mari o micsiorarea pretiului este mai neinsemnata. In Germani'a pachetele se potu francá prin alipirea de marce; la noi nu s'a introdusu pana acuma lucrulu acest'a practicu. S'au introdusu blanchete noue de „frahturi" cá in Germani'a, ele se tacséza la noi cu 5 cr. Postele vendu blanchete de aceste cu 6 cr. si prin acést'a se maresce portulu. In Germani'a atari tacse nu se pomenescu. C'unu biletu de „frahtu" potu se se tramita la un'a si aceeasi adressa trei pachete. Candu se facu tramiteri cu rembursare (Nachnahme), trebuie se se subscrie pentru fiecare pachetu cate unu biletu de „frahtu". Tóte pachetele, cate vinu din tierile straine, sunt supuse inca la o tacsa de 10 cr., care façia cu portulu e fórte mare. Pentru piese, cari cuprindu multu locu, trebuie se se platésca unu portu, care cu jumetate face mai multu, decatu de ordinariu, asiadér' in locu de 30 cr. se platesce 45 cr. si candu pachetulu nu'i francatu si e de 5 kilo, inca 6 cr. — Portului acestui'a mai mare sunt supuse piesele: a) cari in vreo directiune óre-care se estindu peste $1^1/_2$ metru, b) cari sunt mai lungi decatu 1 metru si mai late de $^1/_2$ metru si cantarescu mai puçinu decatu 10 kilo; c) acele, cari nu se potu asiediá bine cu celelalte, din causa, ca cuprindu pré multu spatiu, séu pretindu o manipulatiune particulara.

Portulu pentru valori se computa numai atunci, candu s'a aretatu la tramitere vreo valóre. Candu se tramitu bani (bancnote, bani de auru, bani de argintu), este tramitiatoriulu obligatu de a aretá valórea reala si de a specificá pe adressa séu in biletulu de frahtu sum'a tramiterei, cate bucati si in ce feliu de bani. Candu se arata o valóre mai mica, decatu cea reala, atunci se platesce portulu incincitu pentru sum'a retacuta. Candu se facu alte tramiteri, tramitietoriulu e liberu a aretá o valore séu nu. — Si tarif'a portului pentru valori s'a scadiutu tare si s'a simplificatu prin aceea, ca nu se ia consideratiune de feliu la distantie. Portulu valórei se adauge la portulu greutatii si face pentru 50 fl. aici in tiéra numai 3 cr., preste 50 fl pana la 300 fl. si in comerciulu cu Germani'a pana la 300 fl. face 6 cr.; apoi pentru fiecare 150 fl. mai multu se platescu inca cate 8 cr. (asiadér' pana la 150 fl. 9 cr.) Dreptu esemplu pentru micsiorarea portului servésca urmatórele: dupa tarif'a cea vechia se platea portu pentru 100 fl. pana la Mediasiu séu pana la Seghisióra 35 cr., pana la Bistritia 75 cr., pana la Vien'a 1 fl. 5 cr. Acuma se platesce fora diferintia 21 cr. — 12,000 fl. costau mai inainte pentru 50 de mile 6 fl. 75 cr., acuma numai 2 fl. 40 cr. In comerciulu interioru se potu tramite epistole cu bani peste 150 fl. deschise. Portulu este atunci cu jumetate mai scumpu. — Tacsele pentru avisatiunile postale s'au urcatu binisioru pentru sume dela 300—5000 fl. Sume mai mari de 300 fl. se tramitu in epistole mai eftinu, decatu prin avisuri. O suma de 300 fl. prin avisu costa 50 cr., prin epistola nefrancata 39 cr. Unu avisu postalu pentru 1000 fl. costa 1 fl. si o epistola nefrancata cu 1000 fl. numai 51 cr. — Tacsele pentru rembursare (Postnachnahme) sunt totu cele vechi.

Numai incape nici o indoiéla, — adauge „Sieb. d. Tageblatt", — ca prin tarif'a cea nóua postala comerciulu se va sporí colossalu si va avé urmari bune, aducêndu multu bine cu sine. Dér' apoi se voru audi pe de alta parte si plangeri, ca meseriile si industri'a nóstra nu va poté tiené concurentia cu tierile straine. S'au facutu si in patri'a nóstra multe stabilimente industriale, dér' cele mai multe au apusu din causa, ca nu'i de ajunsu se dai numai banii, déra se receru ómeni, cari se se puna cu tóta voi'a si cu tóta energi'a pe lucru si, de regula le-au lipsitu si cunoscintiele necesare. „Sciinti'a este potere" pe terenulu industrialu inca mai multu, decatu pe ori-ce altu terenu. Cu Latin'a si cu Elin'a aici te ajuti pré puçinu. Unde decide pracs'a, acolo sunt tare de lipsa si cunoscintie reale, esacte. Numai prejuditiele cele órbe potu calificá directiunea cea indreptatita a timpului nostru catra lucrurile practice si reale de „materialismulu celu mai grosolanu". Celu ce voiesce se se urce la lumin'a sórelui, cauta se aiba aripi mai tari, decatu Icaru, déca nu voiesce se-o patiésca cá elu. Déca voiescu negutiatorii nostri si industriasii si meseriasii se tiena concurenti'a, atunci o potu face, candu voru avé marfa buna si cu pretiuri convenabile, si atunci publiculu nu se va mai poté amagí de toti coticarii, cari se scóla mai de diminétia, ci va remané pe lenga ómenii cei solidi. — Nimicu nu ne impedeca dér' a salutá nou'a tarifa postala cá unu progressu adusu de spiritulu timpului.

## Diverse.

(Archiducele Albrecht) a primitu dela Maiestatea S'a imperatulu inalt'a autorisare de a acceptá si portá marea cruce a ordinului romanu „Stéau'a Romaniei" cu spadele.

(Proteste in contra espectoratiuniloru deputatului Schönerer.) Poporatiunea germana din Austri'a este profundu agitata si irritata in urm'a asertiuniloru deputatului Schönerer in senatulu imperialu. Din multe parti locuite de germani au sositu proteste in contra acestoru asertiuni. Primariele mai multoru orasie din Boemi'a au decisu a face o contrademonstratiune patriotica. Representanti'a orasiului Eger dice intr'o scrisóre, adressata camerei, ca orasiulu Eger va remané intotdeauna cu fidelitate, devotamentu si iubire strinsu alipitu de patri'a comuna si finesce, esclamandu: „D-dieu se protegeze inalt'a nóstra casa domnitóre imperatésca si pe monarchu in fruntea unei Austrie libere!"

(Cumu se fia constituite provinciele ocupate?) Cestiunea acést'a face mare bataia de capu guvernului austro-ungaru. In cercurile politice din Vien'a se vorbesce acuma de-o combinatiune, dupa care Bosni'a si Herzegovin'a se fia constituite cá principatu autonomu sub unu archiduce, dér' cheltuielile administratiunei se le pórte totu monarchi'a. Cá candidatu se numesce archiducele Ioanu Salvatoru. Esecutarea acestui proiectu inse anevoie ar' descurcá situatiunea creata de ocupatiune.

(Inca o deputatiune bosniaca.) Se scrie unei foi maghiare, ca si Sultanulu astépta o deputatiune din Bosni'a si Herzegovin'a, care va fi compusa din 300 membri. Acést'a deputatiune voiesce se aduca omagie de supunere si fidelitate Sultanului si se-i predé unu memoriu care, se dice, ca va contiené declaratiunea categorica, ca bosniacii tientescu numai la autonomia sub unu principe alesu si sub suzeranitatea Sultanului si se róga si implora si pentru viitoriu scutulu si protectiunea Sultanului. Ce voru díce la acestu proiectu oficiosii comitelui Andrássy? Foile russesci si asia sustienu, ca deputatiunea bosniaca, care a adusu omagiele monarchului nostru, a mersu la Buda-pest'a numai impinsa de guvernulu austro-ungaru, ér' nu de voia buna si ataca in modu violentu pe membrii deputatiunei, numindu-i tradatori. Se intielege, ca oficiosii nostri au protestatu indata in contra acestoru insinuari, de aceea li s'ar' trage o mare dunga peste socotéla, adeverindu-se cele de mai susu.

(Resbunarea unui Mufti.) Se anuntia ca Muftiulu (judecatoriu mai mare mohamedanu) dela Tasilidza, care a fostu luatu parte la luptele dela Tuzla si Doboi, ar' fi adressatu catra mai multi cetatiani din Seraievo o scrisóre, in care

amenintia, ca va aduná o armata de 40,000 ómeni, si isi va resbuná de acei musulmani, cari au mersu cu deputatiunea din Bosni'a la Vien'a si Budapest'a. Se aude inse, ca Muftiulu, voindu a aduná voluntari pentru scopulu acest'a in Novibazaru, a fostu arestatu de catra organele ligei albanese.

(Shir Ali, emirulu Afganistanului) vediendu, ca ostile sale nu mai potu contrastá atacului vehementu alu anglesiloru, a fugitu cu suit'a s'a din capital'a Cabulu, unde, nu se scie, se crede inse ca s'a dusu in Turchestan. Totodata se anuntiá, ca fiiulu séu Jakub Khan a luatu in Cabulu frênele guvernului in mana si unii credu ca elu va continuá cu lupt'a anglesii. Altii sustienu inse, ca deórece trupele britanice au ajunsu pana la Jellalabad pe care l'au ocupatu, resbelulu anglo-afganu e a se considerá cá terminatu.

(Scólele in Dobrogea.) „Romani'a Libera“ afla, ca ministrulu instructiunei publice, d. Cantilli a inceputu se se ocupe cu scólele din Dobrogea si ca va tramite unu delegatu, care se cerceteze starea, in care se afla invetiamentulu in nou'a provincia.

(Russi'a si scólele serbesci.) Nu fora cuventu se plangeau romanii Macedonieni, ca ei ar' fi parasiti de tóta lumea, chiaru si de popórele rassei latine occidentale, pre candu bulgarii si serbii se bucura de unu spriginu poternicu realu din partea marei imperatii russesci. Acestu sprijinu nu se marginesce numai la cele curatu politice, ci se estinde si asupra tuturoru interesseloru de cultura si de progressu alu aceloru popóre. Astfeliu se anuntia acuma, ca ministrulu de instructiune serbescu a fostu in missiune speciala la St. Petersburgu si a dobênditu de acolo inchiaierea unei conventiuni scolare cu guvernulu russescu, dupa care Russi'a se obligá a dá mediulócele necessarie pentru sustienerea catedreloru de limb'a russésca, ce se voru institui la scólele secundare din Serbi'a si a creá diece stipendii pentru candidati de professura serbi, cari voru alege de specialitate limb'a russésca. — Romani'a inca a contribuitu la respandirea culturei nationale intre romanii din Turci'a si acést'a cu mai mare dreptu cá Russi'a pentru serbi, dér' totu, ce a facutu pana acumu, este prea neinsemnatu façia cu recerintiele mari si urgente, ce se arata la poporatiunea romana din peninsul'a balcanica. Astadi Romani'a s'a mai apropiatu de romanii parasiti din Turci'a prin posessiunea Dobrogei, ministrulu de instructiune a inceputu se se interesseze deocamdata de scólele din Dobrogea si speranti'a este fundata, ca autoritatile competente si cu deosebire ministrulu plenipotentiariu alu Romaniei dela Constantinopolu se voru interessá de aci incolo mai multu si de starea romaniloru din Macedoni'a.

(O sabia din timpulu lui Mihaiu Vitézulu.) Diuariele din Bucuresci au publicatu dîlele aceste notitie despre o sabia vechia, din timpulu lui Mihaiu Vitézulu pe care a descoperit'o d. locot. colonelu Papazolu. Acelêasi foi ne aducu urmatórea descriere a sabiei, facuta de d. Papazolu insusi: „Acestu feru de sabia (fara maneriu si téca) se afla incarcatu de rugina ce timpulu a gramadit'o in cursu de 277 ani. Literele ce se vedu pe feru sunt de auru finu fórte descifrabile (Mihailu Voivodulu Valahiei) slove cirilice. Acést'a lama de sabia nu mai lasa nici-o indoiéla pentru toti dnii cunoscètori, ca este din timpulu lui Mihaiu Vitézulu (anii 1582—1601). Ea s'a gasitu la unu strainu si adi se publica de mine proprietariulu ei, cá nepretiuitu monumentu pentru toti romanii. Lungulu sabiei este de 82 centimetri, latulu de 3 centimetri si grosulu de o jumetate centimetru. Doritorii de a-o vedé sunt cu onóre invitáti in locuinti'a mea calea Vacaresci. Nr. 151 Bucuresci. Loc. col. Papazolu“.

(O petitiune a evreiloru catra camerele romane.) „Telegrafulu“ din Bucuresci publica unele pasagie dintr'o petitiune evreiésca, tiparita intr'o brosiura, cu scopu de a-o asterne corpuriloru legiuitóre romane. Acést'a petitiune, in care se róga evreii „respectuosu“, dér' „seriosu“, cá se lí se dé drepturi politice egale, contiene unu capitulu istoricu comicu in feliulu seu. Se dice adeca intr'ens'a, ca „evreii nu sunt straini in Romani'a, ca ei au venitu in Daci'a in acelasiu timpu cu romanii, ca Decebalu ia primitu si le-a datu de locuintia strimtórea, pe care ei o numira Talmus si care astadi inca se dîce Talmaci, ca sub domni'a lui Danu II, in anulu 1376, evreii goniti din Ungari'a de regele Ludovicu gasira unu refugiu in Romani'a, stabilindu-se in orasiulu Turnu.“ Apoi adauge, ca precumu chrestinii, au avutu a suferi si evreii de crudimile lui Stefanu III si altora, cari le darimau sinagogele si ca, déca evreii se ocupa in mare parte de comerciu, acést'a nu li se póte imputá cá o usurpare, ca-ci, dupa cumu dice Cantemiru, chiaru pe timpulu seu (acumu 168 ani) erau prea puçini comercianti romani si „prin urmare si atunci comerciulu erá in manile greciloru, serbiloru si evreiloru“, ca „o ginte, care in tóte epocele si-a conservatu credinti'a in uniculu D-dieu, care a supravietiuitu la caderea de imperie, la sfarmari de tronuri si a careia codice de legi forméza bas'a, pe care sunt fundate tóte celelalte sisteme religióse, póte cu dreptu cuventu reclamá a fi privíta cá facêndu parte din corpulu politicu alu ori-carei natiuni!“ si asia mai departe. Apoi se ne mai miramu, ca marele areopagu dela Berlinu s'a intrepusu cu atat'a caldura pentru acesti minunati evrei?!

(Processulu lui Suleiman-pasi'a.) Amu fostu publicatu la timpulu seu actulu de acusatiune in contr'a nedumeritului asaltatoriu dela Sipc'a si mai apoi comandante alu armatei turcesci din Bulgari'a Suleiman-pasi'a. Scirile, ce veneau dela Constantinopole, relativu la processulu acestui'a, erau tare neregulate si nesigure, de aceea amu intreruptu si noi cu continuarea. Afacerea lui Suleiman erá, cá tóte celelalte afaceri din Stambulu, acoperita c'unu velu misteriosu. Dilele trecute se vorbiea chiaru, ca Suleiman a fostu condamnatu de catra tribunalului de resbelu, altii sustieneau, ca processulu inca nu s'a finitu. Acuma se telegraféza dela Constantinopolu, ca Sultanulu a agratiatu pe Suleiman-pasi'a, dupa ce acest'a a doveditu inaintea unui tribunalu specialu, instituitu la cererea s'a, ca in passulu dela Sipc'a n'a lucratu dupa capulu seu, ci numai conformu ordiniloru primite dela Mahmud Damad-pasi'a in numele Sultanului. Deodata cu agratiarea lui Suleiman, Sultanulu a ordonatu si esilarea lui Mahmud Damad, din causa, ca a abusatu de increderea pusa in elu, facêndu dispositiuni in numele Domnitoriului, care nu sciea nimica de tóte aceste. Aflandu-se caus'a esilarii lui Mahmud Damad, care e cumnatu cu Sultanulu, acést'a produse mare sensatiune in Constantinopolu, deórece pana aci se credea, ca Mahmud ar' fi fostu esilatu din causa, ca ar' fi luatu parte la ultim'a conjuratiune in contra vietiei Sultanului, ce s'a fostu descoperitu mai diilele trecute.

(Rapire de copii.) De multe ori s'a intemplatu, de au rapitu tiganii copii, si de acestu obiceiu barbaru ei nici astadi nu se potu desvetiá si mai cu séma tîganii de laia, cari n'au asiediamentu nicairea, ci cutriera tóta tiér'a dela unu capetu pêna la celalaltu, ba nu arare-ori s'au ratacitu acesti corturari pêna prin nordulu Germaniei. Asia ne spune „Szentesi Lap“, ca nu de multu o banda de tigani a comisu éra o fapta barbara, ca au furatu in padurea Papfalvei trei fete, cari culegeau acolo ghinda. Tiganii erau cu cinci carutie si se asiediasera lânga Margita. Dóue din acele fete nefericite scapara cumu potura, numai un'a de 12 ani cu numele Ilén'a nu potù scapá, si fù silita se se duca cu band'a de tigani mai departe. Mai deunadi sosì pe hotarulu dela Solyom unu caru plinu de tigani, intre cari se aflá si fét'a furata, pe care tiganii o tramisera la móra. Fét'a se folosì de acést'a ocasiune, spre a scapá cu fug'a; ea incungiurà satulu Péterd si ajunse la Kocsu unde se planse la judele satului despre sórtea s'a. Acest'a indata facù de scire despre lucrulu acest'a notariului din Bélfenyér, care indata prinse tóta famili'a de tigani si o duse la Tenke, unde o dete pe man'a judecatoriei. Ilén'a spunea, ca caravan'a de tigani lenga Roit a jefuitu si a omoritu unu omu; de acolo s'a dusu la Araz, unde a spartu o bolta, dupa aceea s'a dusu la Sólyom unde unu membru alu bandei a strapunsu cu frigarea pe o tigana betrana, dicêndu, ca a fostu o strigóia. Catra Ilencuti'a dicean tiganii, ca se grijésca numai bine de copiii cei mititei, ca dupa ce se va face mare i-voru cumperá haine frumóse si apoi o voru vinde. Si acestu casu ne arata, catu sunt de periculosi tiganii de laia si se fia ómenii cu mare bagare de séma, candu vedu astfeliu de dróie de tigani si mai cu séma deregatorii sateloru romanesci se iè mesuri aspre, indata ce vedu tigani necunoscuti prin satu, cá se ferésca pe ómeni de rele.

## Literariu.

(Traditiuni poporale romane adunate de S. Fl. Marianu) 8-o micu, pag. 64. Acést'a carticica (brosiur'a prima) contiene cinci istorióre, cari tractéza despre Stefanu Voda si Sahastrulu, Tolpa si Stefanu Voda, Stefanu Voda, Stefanu Tomsia si Metropolitulu Crimca, Feciorulu Dediului. — D-nu S. Fl. Marianu este cunoscutu publicului romanu prin articulele interessante, ce le-a publicatu in „Famili'a“, „Albin'a Carpatiloru“ si „Amiculu Familei“. Brosiur'a presenta inca e din mai multe puncte de vedere interessanta pentru totu romanulu. Materi'a este espusa intr'o limba usióra, fluenta, dér' póte, ca ar' fi doritu cineva, cá se nu fia atatea provincialisme, dér' apoi prin aceea tocmai si-ar' fi perdutu lucrarea tóta originalitatea. Recomandamu tuturoru acést'a carticica, tiparita in tipografi'a eredei de Closius in Sibiiu, unde se vinde cu pretiulu de 40 cr. v. a., si dorimu, cá d-lu Marianu se póta publicá catu mai curêndu si brosiur'a a dou'a.

(„Famili'a“) edata si redactata de d. Iosifu Vulcanu in Pest'a contiene urmatóriele: „28 Novembre“, aniversarea caderii Plevnei, de Vasile Mihailu Lazaru. — „Barbu cobzariulu“ novela originala de Emili'a Lungu. — „Maritata si totusiu fara barbatu“, romanu americanu. — Dame romane decorate. — Teodoru Petrisioru, necrologu. — Teatru romanescu in Oraviti'a, coresp. — Generali anglesi in resbelulu angleso-afganu, cu ilustratiune. — Ce e nou? s. a.

(Siedietórea) care apare odata in 3 septemani totu sub redactiunea d-lui Iosifu Vulcanu in Budapest'a si costa 1 fl. 50 pe anu, contiene in Nr. 16 dela 9 Decembre urmatórea materia: „Avutulu si seraculu“. „Cuprinderea Bosniei si Herzegovinei“, balada poporala; „Convorbire in siedietóre; „Avutulu si seraculu“, colinde; „Ce e nou in tiéra si lume“, Hodoroscu Troscu; Dîcale romanesci din Ardealu.



## Cursulu la burs'a de Vien'a

din 27 Decembre st. n. 1878.

| | | | |
|---|---|---|---|
| 5% Rent'a charthia (Metalliques) | 61.90 | Oblig. rurali ungare | 73.50 |
| 5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) | 62.95 | „ „ Banat-Timis. | 78.75 |
| Losurile din 1860 | 113 75 | „ „ transilvane | 83.50 |
| Actiunile bancei nation. | 785.— | „ „ croato-slav. | 75.25 |
| „ instit. de creditu | 222.50 | Argintulu in marfuri | 100.05 |
| Londr'a, 3 luni | 117.15 | Galbini imperatesci | 5.60 |
| | | Napoleond'ori | 9.35½ |
| | | Marci 100 imp. germ. | 57.80 |


Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.